

CSENDES-ÓCEÁN

Az EU és a csendes-óceáni térség kapcsolata politikai, gazdasági és fejlesztési dimenzióval bír. Az EU a csendes-óceáni térség második legnagyobb kereskedelmi partnere, és 2018 júniusában tárgyalások kezdődtek Ausztráliával és Új-Zélanddal átfogó szabadkereskedelmi megállapodások megkötése céljából. Az Uniónak a 15 csendes-óceáni független szigetországgal ápolta kapcsolatait a fejlesztési együttműködésre, a halászatra és az éghajlatváltozásra összpontosítanak, partnere továbbá három csendes-óceáni tengerentúli ország és terület, illetve a Csendes-óceáni Szigetek Fóruma.

JOGALAP

- Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) V. címe (az EU külső fellépése);
- az Európai Unió működéséről szóló szerződés I–III. és V. címe (közös kereskedelempolitika, fejlesztési együttműködés és humanitárius segítségnyújtás, valamint nemzetközi megállapodások);
- az Európai Unió és Ausztrália közötti keretmegállapodás;
- az Európai Unió–Új-Zéland partnerségi megállapodás a kapcsolatokról és az együttműködésről;
- az afrikai, karibi és csendes-óceáni országok, valamint az Európai Közösség és tagállamai közötti partnerségi megállapodás (a Cotonoui Megállapodás).

AZ EU ÉS A CSENDES-ÓCEÁNI TÉRSÉG

Az EU és a csendes-óceáni térség kapcsolata régóta fennáll, közös értékeken, valamint erős gazdasági és kereskedelmi kapcsolatokon nyugszik. Az Unió a régióban partneri viszonyt alakított ki Ausztráliával, Új-Zélanddal, a 15 csendes-óceáni független szigetországgal, a három tengerentúli országgal és területtel, valamint a Csendes-óceáni Szigetek Fórumával.

Az EU, Ausztrália és Új-Zéland hasonlóan gondolkodó, azonos értékrendszerrel és érdekeltségekkel rendelkező partnerországok. Az Unió kormányzati szinten és a magánszférában is szoros kapcsolatokat alakított ki mindkét országgal számos olyan területen, mint például az éghajlatváltozás, a katasztrófakockázat-csökkentés, a szabályokon alapuló világkereskedelem, a biztonság és a fejlesztéspolitika, a technológiai kutatás és az emberi jogok.

Az EU és a csendes-óceáni szigetek közötti kapcsolat hagyományosan az EU és az afrikai, karibi és csendes-óceáni (AKCS) országok közötti partnerség keretében folytatott fejlesztési együttműködésen alapul. Az utóbbi években ez a kapcsolat más ágazatokra is kiterjed, például a környezetvédelemre, a jó kormányzásra, az energiapolitikára, az éghajlatváltozásra, a halászatra és az emberi jogokra.

A. Ausztrália és Új-Zéland

1. Ausztrália

Az [Európai Unió és Ausztrália](#) partnersége régóta fennáll, az 1960-as évekre nyúlik vissza. A jelenlegi kapcsolat alapja az [Európai Unió és Ausztrália közötti 2017. évi keretmegállapodás](#). Ez a megállapodás a politikai párbeszédre, a biztonsági kérdésekre, a nemzetközi együttműködésre, a gazdaságra és kereskedelemre, az igazságszolgáltatásra, a kultúrára, az oktatásra, az energetikára és a környezetvédelemre összpontosít. A szöveg megerősítése még folyamatban van, de 2018. októbertől ideiglenesen alkalmazzák. E szerződés mellett az EU és Ausztrália 19 kétoldalú szerződést írt alá és rendszeresen folytat kétoldalú párbeszédet.

Ausztrália az Európai Unió fontos kereskedelmi partnere. 2018-ban az EU volt Ausztrália második legnagyobb kétoldalú kereskedelmi partnere az árukereskedelem terén, a forgalom összesen 47,5 milliárd euró összeget tett ki. Ausztrália az EU 18. legnagyobb kereskedelmi partnere, az EU fő exportcikkei a gépek, a vegyi anyagok és a mezőgazdasági termékek. Ausztrália EU-ba irányuló fő exportcikkei az ásványok, a nyersanyagok és az ipari árucikkek. Az EU és Ausztrália szabadkereskedelmi megállapodásról folytat tárgyalásokat a két fél közötti kereskedelem megkönnyítése érdekében. A Tanács 2018. májusban tárgyalási megbízást adott a Bizottságnak, az első tárgyalási fordulóra 2018 júliusában került sor Brüsszelben. A második forduló 2018 novemberében tartották, a legutóbbi, [harmadik](#) fordulóra pedig 2019 márciusában Canberrában, Ausztráliában került sor.

2. Új-Zéland

Az EU és Új-Zéland közötti kapcsolatokat jelenleg a 2016. október 5-én aláírt, a [kapcsolatokról és az együttműködésről szóló partnerségi megállapodás](#) szabályozza. A megállapodás elősegíti a hatékonyabb kétoldalú kapcsolatokat a politikai párbeszéd bővítése, illetve a gazdasági és kereskedelmi ügyekben folytatott együttműködés szorosabbá tétele révén, illetve számos egyéb területen, az innovációtól kezdve az oktatáson, kultúrán át a migráció, az antiterrorizmus, a szervezett bűnözés elleni küzdelem, a kiberbűnözés és az igazságügyi együttműködés területéig.

Kína és Ausztrália után az EU Új-Zéland harmadik legnagyobb kereskedelmi partnere. 2018-ban az Unió és Új-Zéland közötti kétoldalú árukereskedelem teljes értéke 9,5 milliárd EUR volt. Új-Zéland EU-ba irányuló fő exportjai élelmiszerek és nyersanyagok voltak, míg az EU Új-Zélandba irányuló fő exportja a gépek és szállítóeszközök. A két fél jelenleg [szabadkereskedelmi megállapodásról](#) folytat tárgyalásokat. Azt követően, hogy a Tanács 2018. május 22-én jóváhagyta az Unió tárgyalási megbízását, 2018. június 21-én hivatalosan megkezdődtek a megállapodásról szóló tárgyalások. A tárgyalások első fordulóját 2018. július 16–20. között tartották, és ez a tárgyalások által érintett területek többségében megállapodást

eredményezett a két fél között. A második fordulóra 2018. október 8. és 12. között került sor Wellingtonban, Új-Zélandon. A harmadik és a legutóbbi fordulót 2019. február 18. és 22. között tartották Brüsszelben. A tervek szerint a következő fordulóra 2019. májusban kerül sor Új-Zélandon.

B. A csendes-óceáni térség egyéb országai

A 15 csendes-óceáni független szigetország^[1] összesen 528 000 km² területtel rendelkezik, és az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok (AKCS) csoportjának tagja. A csendes-óceáni független szigetországokkal ápolt uniós kapcsolatok a fejlesztési együttműködésre, a halászatra és az éghajlatváltozásra összpontosítanak.

A csendes-óceáni független szigetországokra vonatkozó uniós stratégiát „[Az EU és a csendes-óceáni térség közötti megújult fejlesztési partnerség felé](#)” című, 2012. évi közös nyilatkozat fogalmazza meg. A nyilatkozat az AKCS-országokkal kötött [Cotonoui Megállapodás](#) keretére épít. A 2020. február 29-i lejárati időpontra tekintettel a Cotonoui Megállapodást követő megállapodásról szóló tárgyalások 2018 szeptemberében megkezdődtek. 2019 decemberében a Cotonoui Megállapodás alkalmazását 2020 decemberéig meghosszabbították. Mivel a tárgyalások további késedelmet szenvedtek, a megállapodás alkalmazását 2021 júniusáig meghosszabbítják.

Az Európai Parlament álláspontját három ([2016. október 4-i](#), [2018. június 14-i](#) és [2019. november 28-i](#)) állásfoglalásban fejtette ki. A Parlament üdvözli az AKCS-országok és az EU közötti jövőbeli együttműködés javasolt általános felépítését, és ismételten hangsúlyozta a partnerség parlamenti dimenziója megerősítésének fontosságát. A legutóbbi, 2019 novemberében elfogadott állásfoglalásában a Parlament az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlés fenntartását a jövőbeli megállapodáshoz való hozzájárulásának előfeltételévé tette.

Az EU-27 az AKCS-csendes-óceáni régió [ötödik legnagyobb kereskedelmi partnere](#), a kereskedelem teljes értéke 2019-ben 2,6 milliárd EUR volt. Az Unió és a csendes-óceáni szigetországok között egy átfogó gazdasági partnerségi megállapodásról (GPM) folytatott tárgyalások 2015-től kezdve szünetelnek, a csendes-óceáni halászati erőforrások kezelésére vonatkozó felülvizsgálat lezárásáig. Az [Unió átmeneti gazdasági partnerségi megállapodást kötött Pápua Új-Guineával és Fidzsivel](#), amelyet az Európai Parlament 2011 januárjában ratifikált. Szamoa a közelmúltban fejezte be a gazdasági partnerségi megállapodáshoz való csatlakozás folyamatát, és 2018. december 31. óta ideiglenesen alkalmazza a megállapodást. A Salamon-szigetek 2020. május 17-én csatlakozott a GPM-hez. Tonga 2018-ban bejelentette azon szándékát, hogy csatlakozik a GPM-hez, és a tárgyalások várhatóan 2020 végéig lezárulnak.

Az EU Ausztrália és Japán után az AKCS-csendes-óceáni országok [fejlesztési támogatásának](#) harmadik legnagyobb adományozója. Az [Európai Fejlesztési Alap](#) (EFA) a Cotonoui Megállapodás keretében megvalósuló fejlesztési együttműködéshez

[1]A 15 csendes-óceáni független szigetország a következőkből áll: Fidzsi, Pápua Új-Guinea és Kelet-Timor, amelyek együttesen a régió földterületének és népességének 90%-át adják, valamint 12 fejlődő kis szigetállamból: a Cook-szigetek, Kiribati, Mikronéziai Szövetségi Államok, Nauru, Niue, Palau, a Marshall-szigetek, Szamoa, a Salamon-szigetek, Tonga, Tuvalu és Vanuatu.

nyújtott uniós támogatás fő eszköze. A 11. EFA keretében az AKCS-csendes-óceáni országoknak és a régió (akkor) négy tengeren túli országának és területének (beleértve az Egyesült Királysághoz tartozó Pitcairn területét is) a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott finanszírozás mintegy 800 millió EUR-t tesz ki. A 11. EFA pénzeszközeit számos tematikus program egészíti ki, különböző finanszírozási eszközök keretében.

Az új Szomszédügyi, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (NDICI) lesz a partnerországokkal folytatott uniós együttműködés és fejlesztés fő finanszírozási eszköze a 2021–2027-es többéves pénzügyi kereten belül. Az eszköz integrálná többek között az EFA-t, amely jelenleg nem tartozik az uniós költségvetéshez. Az EFA uniós költségvetésbe való integrálása erősítené az Európai Parlament ellenőrzési hatáskörét, és hozzájárulna az EU külső segítségnyújtása egészének nyilvános legitimitásához és politikai láthatóságához.

A 2019. március 27-én elfogadott [állásfoglalás](#) 6. cikke értelmében az Európai Parlament kérte, hogy 2018-as áron legalább 620 millió EUR-t különítsenek el az AKCS-csendes-óceáni régió számára. A mai napig azonban sem a Bizottság, sem a Tanács nem foglalt hivatalosan állást e kérelemmel kapcsolatban. A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó új többéves pénzügyi keretről és az NDICI-ről szóló, a Tanács és a Parlament közötti tárgyalások még folyamatban vannak, és várhatóan 2020 végére zárulnak le.

A csendes-óceáni független szigetországok jelentős fejlesztési és éghajlatváltozási kihívásokkal néznek szembe. Az éghajlatváltozást illetően mind az Unió, mind a csendes-óceáni kis területű, fejlődő szigetországok támogatták az ambiciózus, globális Párizsi Megállapodás létrejöttét, amelyről a felek a 21. ENSZ éghajlatváltozási konferencián (COP 21) állapodtak meg 2015 decemberében. A 23. éghajlatváltozási konferenciára (COP 23) Bonnban (Németország), Fidzsi elnökletével került sor 2017. november 6–17. között.

A Csendes-óceáni Szigetek Fóruma (PIF), amely 18 tagból álló politikai csoport, közvetítő szerepet tölt be az Unió mellett az uniós fejlesztési támogatások és a kereskedelmi tárgyalások terén. A csoport a következő tagokat foglalja magában: Ausztrália, a Cook-szigetek, Mikronézia, Fidzsi, Kiribati, Nauru, Új-Zéland, Niue, Palau, Pápua Új-Guinea, a Marshall-szigetek, Szamoa, a Salamon-szigetek, Tonga, Tuvalu, Vanuatu, Új-Kaledónia és Francia Polinézia. Új-Kaledónia és Francia Polinézia, valamint Wallis és Futuna alkotják az Európai Unió három tengerentúli országát és területét (TOT-ok) a régióban.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

Az Európai Parlament Ausztráliával és Új-Zélanddal fenntartott kapcsolatai 1979-re nyúlnak vissza, amikor létrehozták az [Ausztráliával és Új-Zélanddal fenntartott kapcsolatokért felelős küldöttséget](#) (DANZ). Azóta a DANZ rendszeres parlamentközi üléseket tartott az ausztrál és új-zélandi parlamentekkel, hogy előmozdítsa a két országgal fenntartott kapcsolatokat, és megvitassa a közös érdekű kérdéseket az olyan területeken, mint a mezőgazdaság, az energetika, a környezetvédelem és az éghajlatváltozás, a fejlődés és a gazdasági együttműködés, a tudomány és technológia, a kereskedelem, az ázsiai és csendes-óceáni térség globális és regionális

biztonságának előmozdítása, a terrorizmus elleni küzdelem és az emberi jogok. A [39. legutóbbi EU-Ausztrália parlamentközi ülésre](#) 2018. októberben Sydneyben és Brisbane-ben került sor. Az [EU és Új-Zéland közötti 22. parlamentközi ülésre](#) 2018. februárjában, Wellingtonban és Aucklandben került sor.

Az Európai Parlamentet az [AKCS-EU Közös Parlamenti Közgyűlésbe delegált küldöttség](#) képviseli a többi csendes-óceáni országgal fenntartott kapcsolataiban. Az AKCS-EU Közös Parlamenti Közgyűlésbe delegált küldöttség az AKCS-EU Közös Parlamenti Közgyűlésben találkozik az AKCS-csoportbeli megfelelőjével, amely azonos számú uniós és AKCS-képviselőből áll. A küldöttség fő feladata az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlés üléseinek előkészítése, az Európai Parlament tevékenységeinek értékelése és nyomon követése, magas szintű AKCS-beli tisztviselőkkel való találkozók szervezése, valamint a Cotonoui Megállapodás végrehajtásával kapcsolatos aktuális kérdések megvitatása. Az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlés [38. ülését](#) 2019 novemberében tartották Ruandában.

Kahraman Evsen
11/2020

